

Wegwijzer Textiel

Hoe kom ik tot meer en betere gescheiden inzameling, hergebruik en recycling van textiel?

Waarom aan de slag met textiel?

De milieudruk van textiel is enorm groot. De textielindustrie is wereldwijd verantwoordelijk voor 10% van de totale CO₂ uitstoot, en bij de productie ervan wordt heel veel water gebruikt. Hiermee is de impact van de textielindustrie naar schatting groter dan die van de lucht- en scheepvaart samen.¹

Elke kilo katoen die gerecycled wordt in plaats van verbrand, levert ruim twee kilo aan CO₂ besparing op!

Recycling van textiel zorgt echter voor een forse reductie van CO₂, water- en energiegebruik ten opzichte van verbranding van textiel². Meer dan de helft van het in Nederland door huishoudens afgedankte textiel belandt echter nog in het restafval en wordt verbrand. Daarbij is een deel van het textiel dat wél gescheiden wordt ingezameld vervuild, waardoor hoogwaardig hergebruik of verwerking een stuk moeilijker of onmogelijk wordt.

Van de ruim 12 kilo textiel die elke Nederlander per jaar gemiddeld afdankt wordt slechts 38% gescheiden ingezameld en belandt nog 62% in het restafval (zie figuur³). Dit betekent dat er nog 7,5 kilo per inwoner per jaar (130 kton totaal) aan textiel verloren gaat. Dit lijkt niet zo veel maar de impact ervan op het milieu is, als gezegd, vele malen groter.

Belang van kwaliteit

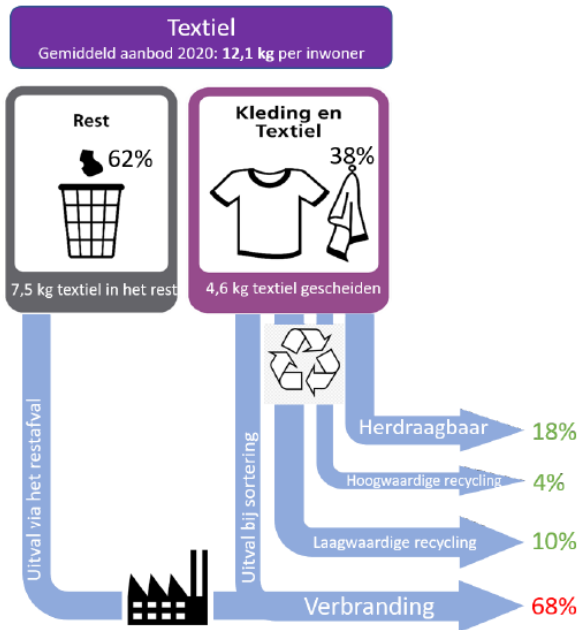
Naast meer gescheiden inzamelen is ook de *kwaliteit* van het ingezameld textiel van belang. Verontreinigd textiel kan niet worden hergebruikt of gerecycled. Onderstaande figuur laat zien dat van het *gescheiden* ingezamelde textiel (38%) ongeveer de helft herdraagbaar is, ruim een derde wordt gerecycled (deels hoogwaardig en deels laagwaardig), en circa 15% alsnog moet worden verbrand omdat het te vervuild is, of uit ander afval bestaat.

¹ https://www.europa-nu.nl/id/vlf0bgvqy6vx/nieuws/de_impact_van_textielproductie_en_afval?ctx=vjxjv7ta8z1&tab=0

² CE Delft, 2021, Klimaatimpact van afvalverwerkrouetes in Nederland.

³ Benchmark huishoudelijk afval, 2021 (peiljaar 2020).

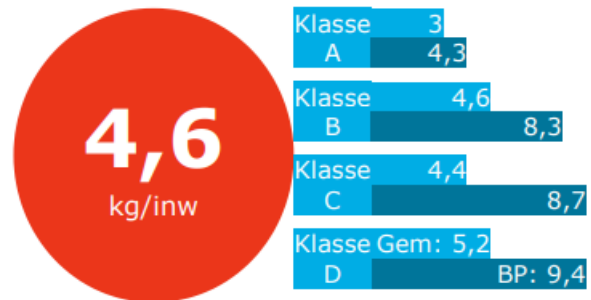
Belangrijkste oorzaken van deze vervuiling zijn regen, kapotte containers en andere afvalstromen die bij het textiel worden gedaan. Nat textiel kan niet meer worden hergebruikt of gerecycled.

Vanaf 2023 komt textiel onder uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) te vallen. Dit betekent dat gemeenten samen met de producenten tot een systeem van inzameling gericht op hergebruik (waarvan een deel in Nederland moet plaatsvinden) en recycling (waarvan deels vezel-tot-vezel recycling⁴) moeten komen.

Inzicht in eigen resultaten

Om te komen tot meer en beter(e) hergebruik en recycling van textiel is het nodig dat gemeenten meer zicht krijgen in hun prestaties en in de textielketen. Dit betekent inzicht in inzamelresultaten, de kwaliteit van het ingezameld textiel en inzicht in de keten (wat gebeurt er na inzameling met het textiel?). Samen met de inzamelaar en verwerker kan dit inzicht worden verkregen en actie worden ondernomen om de kwaliteit van de keten te verbeteren. De [landelijke benchmark huishoudelijk afval](#) biedt inzicht in de prestaties van de deelnemende gemeenten op het vlak van textiel. Hierin vind je de resultaten van gemeenten op het vlak van textielinzameling en de bijbehorende kosten.

Gescheiden textiel per stedelijkheidsklasse (Benchmark huishoudelijk afval, 2021)

De verschillen tussen gemeenten zijn groot. Uit CBS-data blijkt dat waar koplopers in Nederland ruim boven de 10 kilo textiel scheiden, er ook nog gemeenten zijn die minder dan 1 kilo textiel per inwoner per jaar uit het restafval houden. In de [VANG-vergelijker](#) en/of de [Afvalmonitor](#) van Rijkswaterstaat kun je zien hoe jouw gemeente scoort ten opzichte van andere gemeenten in de zelfde stedelijkheidsklasse, of gemeenten in jouw regio.

Welke mogelijkheden zijn er voor verbetering?

Als gemeente heb je invloed op zowel de *inzameling* als de verdere *verwerking* van het textiel. Zo kun je in de inzameling sturen op meer inzamelen van betere kwaliteit door slimme keuzes te maken ten aanzien van inzamelmiddelen, transport, communicatie en handhaving. In de verwerking heb je als gemeente de mogelijkheid om in je aanbesteding, contract en contractmanagement te sturen op bijvoorbeeld hergebruik, regionale verwerking etc. Hierover lees je meer in het uitgebreide [handboek Regie op de textielketen](#) dat is opgesteld voor gemeenten die aan de slag willen met de verbetering van de inzameling en verwerking van textiel. Hierin wordt stap voor stap de textielketen beschreven. Ook de handvatten die je als gemeente hebt om het hergebruik en de recycling van textiel naar een hoger niveau te tillen, komen aan bod.

Ook kun je als gemeente inzetten op *preventie van textielafval*. Zo kun je inwoners wijzen op de mogelijkheid voor de aanschaf van tweedehandskleding en levensduurverlenging door reparatie. Winkels die tweedehandskleding verkopen en repaircafe's kun je als gemeente extra onder de aandacht brengen.

⁴ Recycling waarbij textielproducten die afvalstof zijn geworden, worden bewerkt zodat de textielvezels opnieuw worden toegepast in materialen voor kleding of huishoudtextiel.

Best practices textiel

De inzameling van textiel kan op verschillende manieren worden vormgegeven. De inzamelmethode heeft invloed op de hoeveelheid én de kwaliteit van het gescheiden textiel. In het handboek 'Regie op de textielketen' is een heel hoofdstuk gewijd aan de [verschillende inzamelmethoden](#) en de bijbehorende voor- en nadelen. Naast het inzamelmiddel is ook de locatie van de containers van invloed op de resultaten die je als gemeente boekt. Hieronder een paar voorbeelden van gemeenten/regio's die aan de slag zijn gegaan met het verhogen van de (kwaliteit van) gescheiden inzameling van textiel:

- Pilot in [Bleiswijk](#) waar bewoners een beloning krijgen voor ingeleverd textiel.
- Textielinzameling op scholen door [HVC](#).
- De '[NAC-bak](#)' in Breda heeft vorm van een T-shirt, om zodoende meer mensen aan te zetten tot het scheiden van textiel.

Aan de slag!

Verbeteren van de inzameling van textiel gebeurt door middel van een aantal stappen:

- Start met het in kaart brengen van de lokale keten en het inzichtelijk maken van de huidige resultaten (zowel kwantitatief als kwalitatief).
- Definieer problemen en optimalisatiemogelijkheden en onderzoek welke maatregelen of interventies mogelijk zijn.
- Pas deze maatregelen toe en monitor en evalueer de resultaten.

Wil je, naast de informatie die deze VANG-Wegwijzer biedt, wat intensiever aan de slag met het verbeteren van de kwaliteit van textiel? Meld je dan aan voor de **VANG-Academy Textiel**. In dit traject ga je met een groep vergelijkbare gemeenten onder begeleiding via de bovengenoemde stappen aan de slag met het optimaliseren van de textielinzameling (en verwerking) in jouw gemeente.

Netwerkinfo

Het je vragen over de inzameling van textiel? Neem dan contact op met een van onze [VANG-adviseurs](#). Zij kunnen je op weg helpen bij de aanpak van textiel.

Ook voor algemene vragen over het VANG-programma en ondersteuning bij VANG-gerelateerde vraagstukken, kunt u contact opnemen met een van de VANG-adviseurs via [deze link](#).